

Kirkmerak

Göze Göz

Suç ve Cezanın
Küresel Tarihi

MITCHEL P. ROTH

Çeviri: BARIŞHAN ERDOĞAN

♥ can

Mitchel P. Roth

GÖZE GÖZ

Suç ve Cezanın Küresel Tarihi

An Eye for an Eye: A Global History of Crime and Punishment, Mitchel P. Roth
Bu kitabın ilk baskısı Reaktion Books, Londra, UK tarafından 2015 yılında yapılmıştır.

© 2015, Mitchel P. Roth

© 2017, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Anatolialit Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ağustos 2017, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Kaan Durukan

Düzeltili: Mert Tokur, Burçak Başpınar

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26

Topkapı-İstanbul

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3552-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

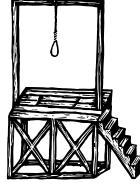
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750735523

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

GÖZE GÖZ

Mitchel P. Roth

İNCELEME

İngilizce aslından çeviren

Barışhan Erdoğan

♥can

MITCHEL P. ROTH, suç ve cezalandırma sistemlerinin tarihsel gelişimi üzerine çalışan bir araştırmacıdır. Texas'taki Sam Houston Eyalet Üniversitesi'nde öğretim üyesi olan Roth'un cezaevleri, seri cinayetler, organize suç ve terörizm gibi konuları ele alan pek çok kitabı ve makalesi vardır.

BARIŞHAN ERDOĞAN, 1992'de Kırklareli'nde doğdu. 2015'te İÜ Edebiyat Fakültesi Psikoloji ve Amerikan Kültürü ve Edebiyatı bölümlerinden mezun oldu. Halen İÜ Adli Tıp Enstitüsü'nde yüksek lisans eğitimine devam ediyor. İstanbul Arel Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak görev yapıyor.

Bu kitap bin yıllar boyunca haksız
yere suçlanan, hüküm giyen ve
cezalandırılan herkese adanmıştır.

İçindekiler

Giriş	13
1. Suç ve Ceza: Başlangıç	29
2. Hukuk Geleneklerinin Yükselişi	75
3. Değişen Bir Çevrede Suç: Feodalizmden Şehir ve Devlete	128
4. Cezanın Dönüşümü ve Cezaevlerinin Yükselişi	172
5. Soyguncular, Haydutlar, Eşkıyalar ve Kanun Kaçakları: Hırsız Çeteleri ve Erken Dönem Organize Suçlar	233
6. Yasaklar, Korsanlar, Köle Tüccarları, Uyuşturucu Kaçakçıları ve Suçun Uluslararası Boyuta Taşınması	278
7. Modern Cinayetlerin Yüzü	321
8. Sömürgecilik Sonrası Dünyada Suç ve Ceza	366
9. Yirmi Birinci Yüzyılda Suç ve Ceza	423
Notlar	489
Seçme Bibliyografya	531
Teşekkür	537
Dizin	539

GİRİŞ

“Geçmiş asla ölmez. Geçtiği bile söylenemez.”

William Faulkner, *Bir Rahibe İçin Ağıt*,
Perde 1, Sahne 3 (1951)

“Geçmiş yabancı bir ülkedir; orada işler farklı yürür.”

Leslie Poles Hartley, *Arabulucu* (1953)

2006 yılında uluslararası medya bir kez daha çeşitli cezaevi sistemlerinde olup bitenlerle çalkalanmaktaydı. Bunun ardından genellikle üzücü bir yoksunluk ve umutsuzluk öyküsünün geleceği beklenebilir. Hiç şahane bir cezaevi öyküsü duyan olmuş mudur? Çoğu örnekte, gelmiş geçmiş tüm cezaevlerinin yetersiz yemek ve hijyenle, fazla kalabalık ve isyanlarla, şiddet ve yozlaşmayla, çetelerle ve diğer kötü oluşumlarla ilişkilendirilmesine dair çok az anlaşmazlık olduğu için ilk tepki uygun olur. Ama bu kez, İsveç'te tutuklanan üç İsrailinin etrafında şekillenen görece istisnai bir durum söz konusudur. Çoğu durumda hükümlüler, özellikle yurtdışında hüküm giyen İsraililer, yabancı cezaevlerinden kendi ülkelerine nakledilmek için can atarlar. Ama bu olayda

böyle olmamıştır. Nakil teklif edildiğinde hükümlülerin üçü de “biftek, seks ve dünya kupası maçlarını ücretsiz yayınlayan özel televizyonlar”ın tadını çıkarabildikleri İskandinav cezaevinin daha uygun şartlarını öne sürerek teklifi reddetmişlerdir. Bu kulağa yeterince cazip gelmediyse bu “beş yıldızlı cezaevleri”nin avantajları hakkında daha fazlasını okumak yerinde olacaktır. Başlangıç olarak, daha önce sözü edilen biftekler, ücretsiz kablolu televizyon ve lüks apartman dairelerinde cezaevi bünyesinde sağlanan eş buluşmaları sayılabilir. Bunlara ek olarak, her hükümlünün yalnızca kendi hücresi yoktur, diğer pek çok kolaylığın yanında aynı zamanda yılda iki kez (polis arabası eşliğinde) Stockholm sokaklarında gezebilmektedirler.¹

Bu hikâye aynı zaman diliminde çok farklı iki ülkedeki özünde tamamen aynı cezalandırma biçiminin farklılıklarını mikro düzeyde gösterdiği için seçilmiştir. Her iki ülke de gelişmiş dünyanın yüksek uçlarında yer almaktadır. Mesele şudur ki bu düzey ve zamanda cezai yaptırımlarda bu denli bir farklılık varsa, suç ve ceza zamansal ve küresel bir perspektifte karşılaştırıldığında ayrımların çok daha açık olacağı beklenmelidir. Mantık Çağı on sekizinci yüzyılda cezaevlerinin ve hapis cezasının doğuşu suç ve cezanın küresel tarihinde bir dönüm noktası olmuştur. İnsan bedenine acı çektirerek ceza vermenin sınırları varken, hapis kavramı gelişmeye; tutukluluğun çeşitli biçimlerine dair denemeler de yalnızca ekonomi, teknoloji ve hayal gücü tarafından sınırlanmış bir şekilde tüm dünyada devam etmektedir. Yirmi birinci yüzyıl İsveç ve İsrail cezaevleri örnekleri suç ve cezanın küresel öyküsüne yalnızca geçici bir bakış sağlamaktadır. Ancak biz öykümüze devam ediyoruz.

Göze Göz, okuru suç ve ceza sürekliliğinde zaman zaman rahatsız edici bir gezintiye çıkarmaktadır. Bu,

tüm kafa kesmeler, asmalar, taşlamalar ve geçmişle günümüze dair bütün dehşet verici cezai yaptırımlarla bir zaman yolcusunun çıkmak için adını yazdıracağı turlardan değildir. Suç ve cezanın tarihini belirli ülkeler, dinler, bölgeler, kıtalarda inceleyen birtakım güzel kitaplar mevcuttur, fakat an itibarıyla çok ciltli kaynak kitaplar dışında hiçbiri bu konuyu küresel bir perspektifte ele almamıştır. Takip eden tarihî anlatı, bin yıllar boyunca gelişim gösteren suç ve cezayı geniş bir yelpazede incelemektedir.

Bu kitabın amaçları doğrultusunda, ceza, tarihî/yazılı kaynaklarda genellikle devlet tarafından, kanuna karşı gelen biri hakkında uygulamaya konmuş hüküm olarak tanımlanmıştır. Tarihsel olarak suç kavramı günahla aynı hatlarda gelişmiştir. İncil, Kuran ve Tevrat suçun günah ve ahlaki doğruluk kavramları ile akla uygun kılınmasına katkıda bulunan dönüm noktası niteliğindeki gelişmelerdir. Her ikisi de kabul edilemez davranışlar olarak görülürken, suçu günahtan (ahlaki yasa ihlali) ayıran şey genellikle suçun yazılı bir kuralı çiğnemekle ilgili olmasıdır. Suçla ilgilenme sorumluluğunun dini otoritelerden devlete geçmesi ve rahiplerin yerini polislerin almasıyla “günah yeni bir isim ve gözetmene kavuşarak ortadan kalkmış gibi görünmektedir”.²

“Suç nedir?” sorusunun kesin bir cevabı yoktur. Popüler görüşler suçu kötü davranışla, ya da günümüzde antisosyal davranış olarak adlandırılabilir şeyle eşit tutmaktadır. Fakat bu kitabın amacı doğrultusunda ve yapısal bütünlüğünü sağlamak adına suç yasal bir kavram olarak, yani yasalara uygun olan ve olmayan şeyler olarak ele alınacaktır. Okuyucular bir toplumun ceza hukukunun o toplumun ve yöneticilerinin neyi esas değer, ahlak ve ilkeler olarak tanımladığına dair muazzam bir bakış sağladığını fark edecektir. Aslında, bazı kültür-

lerin en erken yazıları veya edebiyatı, bize sıklıkla birtakım cezaların da eşlik ettiği davranışların kuralları ve ahlak kodları olarak ulaşmıştır. Davranışların cezalandırılmasının aşamalı bir süreç olduğu ve bunun suç kategorisini uygulayabildiğimiz veya kişiler arası suçlarla devlet şiddetinin ayırımını yapabildiğimiz görece sofistike toplumlarda mevcut olduğu büyük ölçüde kabul görmüştür. Tarihöncesi topluluklarda suçlular, davranışlarının tüm topluluğa zarar verdiği inancı dolayısıyla toplum tarafından yargılanıp cezalandırılmaktaydılar. Küresel bir perspektifte suçlar, tıpkı tanımlandıkları topluluklar kadar geniş ölçüde değişmiştir ve bugün de hâlâ değişmektedir. Bu çalışma, son yirmi yılda suç ve ceza tarihine gösterilen ilgiden yararlandığı için tek cildi aşacak kapsamlı bir kaynak çalışması yerine, konunun bin yıllar içindeki bir sentezi ve incelemesi olarak ele alınmalıdır.

İnsan topluluklarının en erken gelişim evrelerindeki suç ve cezanın tarihöncesi hakkında yalnızca varsayımlarda bulunulabilir. Bazı disiplinler bu ayırımı, karanlık geçmiş Avrupa etkileşimi öncesi geleneksel kültürlerin gözlemlerinden çıkarımlarda bulunarak yorumlayıp varsayımlarını bu gözlemlerle temellendirerek ortadan kaldırmaya çalışmışlardır. On dördüncü yüzyıl İngiltere'sinden önce dünyanın geri kalanında cinayet ve diğer kişiler arası suçlara dair çok az bilgi mevcuttur. Pek çok kaynağa göre, cinayet ve diğer suçların sistematik incelemelerinin başlayabilmesi, İngiltere'de kralın yargıçlarının kontluklara dönemsel ziyaretler yapıp suç faaliyetlerinin detaylarını kaydetmeye başladıkları on ikinci yüzyılın gelişiyi gerçekleştirmiştir.³ Doğal olarak, daha fazla yazılı belgeye ulaşılmasıyla suç ve ceza tarihinin yazılması kolaylaşmıştır. Bundan sonra tarihçilerin yapması gereken, kısıtlı kaynaklar arasında araştırmalar yapmak yerine malzeme selinin içinden ayıklamalar yapmak olmuştur.

Toplumlar kültürel inançları doğrultusunda cezalandırma yöntemleri geliştirme eğilimindedir. Örneğin Asya toplumları sıklıkla “ölümden daha beter bir aşağılanma” olarak kabul gören teşhir edici kamu cezaları kullanmıştır. Hiçbir ölüm cezası biçimi, vücudun bütünlüğünü bozanlardan daha korkutucu olmamıştır. Böylelikle nihai cezalandırma kafa kesme (sıklıkla diğer fiziksel sakatlamalarla beraber) olmuştur, zira ruhun rahat bir yolculuğa çıkabilmesi için bedenin eksiksiz olarak gömülmesi gerektiğine inanılmaktadır.

Medyanın sansasyon hevesi ve popüler kültürün seri katiller ve kitle katillerine olan saplantısının aksine, uzun soluklu çalışmalar dünyanın zaman içinde aslında daha güvenli bir yer haline geldiğini öne sürmektedir.⁴ Medeniyetin doğuşundan beri insanların birbirlerine müessir fiillerde bulunma ve aynı zamanda toplumun mülkiyet standartlarına uymayanları cezalandırmak için özgün yaptırımlar bulma konusunda dikkat çekici bir eğilimleri olduğu görülmektedir. Her kültür suç ve cezaya dair kendi anlayışını geliştirmiş ve insan davranışı, bin yıllar boyunca kötü davranışlara karşılık olarak yalnızca teknoloji ve hayal gücüyle sınırlı bir biçimde önemli ölçüde tutarlı olmuştur. Yazılı kanunların ortaya çıkmasından çok önce, toplumlar düzeni sağlamak adına kurallar ve gelenekler oluşturmuş, topluluğu suçlulardan korumak adına da yaptırımlar geliştirmişlerdir. Araştırmacılar bu dönemden, tümü aşağılayıcı “ilkel” sözcüğünden kaçınan pek çok isimle bahsetmektedir. Biliminsanları, “tarihöncesi”, “kabileler dönemi”, “yazı öncesi”, “kolonileşme öncesi” gibi manevi olarak daha tarafsız ve daha az yargılayıcı tanımlamaları tercih etmektedirler. Toplumların suçları nasıl tanımladığını ve her biri için ne cezalar bulduklarını incelemek konunun düğüm noktasındadır. Suç ve cezaya yönelik tavırlardaki zamansal ve küresel

çeşitlenmeler insanlığın seyrinin gözlenebileceği mükemmel bir prizma sunmaktadır.

Suç ve ceza tarihi, yeni keşifler dönemselsel olarak o âna dek kabul gören kavramları altüst ettiği için gelişmekte olan bir çalışma alanıdır. 1901 yılında Hammurabi Kanunları'nın keşfinden önce Babil yasalarının kavranmasını veya 1799'da hiyerogliflerin deşifre edilmesinde önemli rol oynayan Rosetta Taşı'nın bulunmasından önce Mısırbilimi düşünün. Herhangi bir türde "küresel tarih" yazımı insanlık tarihinin çoğunun kaydında yazılı belgelerin olmadığı göz önünde bulundurmaya zorundadır. Yirmi birinci yüzyılda bile dünyayı sarıp sarmalayan muazzam nüfustan suç ve cezaya dair anlamlı bilgi edinmek son derece zordur. Çin, Vietnam, Kuzey Kore, Suudi Arabistan, Sudan ve Küba gibi bazı ülkelerde suça ilişkin anlamlı bilgi toplanması neredeyse imkânsızsa, tarihî bir kayıt oluşturmak için yazı öncesi dönemden kaynaklar ararken yaşanabilecek güçlükleri hayal edin. En eski dönemler gibi, bazen gizli topluluklar ve otoriter rejimler de suç ve ceza kalıpları ele alındığında günümüzde ürkütücü bir rakam ya da "yabancı bir ülke" halini almaktadır. Bu yüzden uzun dönemler boyunca herhangi bir konuda küresel tarih yazarken araştırmacıların elinde genellikle sadece çıkarımlar, sonuçlar, anekdotlar ve spekülasyonlar vardır. Ancak bunun üstesinden bazen tarihî ve tarihöncesi kayıtlardaki boşlukları doldurmada beklenmedik sonuçlar verebilen folklorun, sözlü tarihin, anekdotların, mitoloji ve klasik edebiyatın, arkeolojik ve antropolojik bulguların yardımıyla gelinebilir.

Konu hapishaneler ve para cezaları, idam sehpası ve giyotin, kafa kesme veya kırbaçlamaya gelince, çeşitli cezalandırma biçimlerinden söz edildiği açıktır. Ancak söz konusu suç olunca işler çok daha karışır, zira her kültür aynı eylemi suç olarak kabul etmez. Teolojik rejimlerin

aldatma, zina, dine küfretme, Tanrı'nın adını boşuna anma, dinden çıkma gibi eylemleri suç faaliyeti biçimleri olarak cezalandırıldıkları bilinmektedir. Peki eğer baskın çoğunluktaki laik ülkeler bu talimatları uygulamıyorsa, Amerika'nın 24 eyaletinde aldatmanın hâlâ suç sayılmasına neden olan nedir?

Küresel suç ve cezaya dair birtakım önermelerin zamanla doğruluğu sağlanmıştır. Örneğin toplumlar geliştikçe fiziksel cezalardan maddi tazminat cezalarına ve hapsedilmeye doğru değişime yönelik bir eğilim vardır. Ama hiçbir önerme, kurban ve failin durumlarının bir suç faaliyetinin değerlendirilmesi ve cezanın tespitinde tarihi kayıt boyunca esas belirleyici etken olduğundan daha evrensel değildir. Antikçağlardan feodal döneme ve günümüze, hâkim huzuruna çıkmak gerektiğinde ayrıcalıklı bir sınıfta doğmuş olmak her zaman yardımcı olmuştur. İlk yazılı kanundan itibaren hukuk, zengin adamın koruyucusu konumundadır. Hammurabi Kanunları, tüm kanun önünde eşitlik kavramlarını yok sayarak açıkça düşük sınıflara cezaların en sert şekilde uygulanacağını belirtir. Hindistan örneğinde olduğu gibi, genel suçların çoğunda, kurbanın daha orta düzey veya düşük kasttan olması durumunda, varlıklı failerin daha az acı çektikleri veya daha düşük para cezasına çarptırıldıkları gözlenebilmektedir. Statüye göre cezalandırılmaya Hindistan'ın antik Manu Kanunları'nda, Filipinler'deki Ifugao'larda, ve Çin'in Tang devrinde rastlanabilmektedir. Ama soylulardan daha iyi davranış beklentisi olan ve dolayısıyla orta düzey halka kıyasla daha sert cezai yaptırımlara çarptırılmaları mümkün olan Azteklerde olduğu gibi, her zaman ilginç aykırılıklar da mevcuttur. Yüzyıllar boyunca sabit kalan bir diğer değişmez de failerin, özellikle de şiddet içeren suçların faillerinin, büyük bir çoğunlukla genç erkekler olmasıdır. Örneğin

İngiltere'ye bakıldığında asılmış, karnı deşilmiş ve dörde bölünmüş bir kadın bulunmamaktadır.*

Kayıtlı tarih boyunca süregelmiş bir diğer örüntü de daha insani idam biçimleri bulmak yolundaki aralıksız arayıştır. Atina'da kullanılan baldıran zehri ve basit kafa kesmeden teknoloji harikaları giyotin, elektrikli sandalye, gaz odaları ve (şimdilik) en son olarak da zehirli iğnelere, cezalandaki değişimler aramızda en kötüler oldukları düşünülenlerin nasıl idam edileceğinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Modern dünya bugün en ilkel birtakım cezai yaptırımlara bile sızmış gibidir. Geçmişte mahkûmlar celladın yanına çok az hazırlıkla götürülürken günümüz Suudi Arabistan'ı gibi yerlerde kamuya açık alanlarda mahkûmlara kafaları kesilmeden önce sakinleştirici verilmekte, şeriatın hüküm sürdüğü ülkelerde el ve ayakları kesilenler de işlemiden önce sağlıklı dozda anesteziyle uyuşturulmaktadır.

Küresel tarihî bir yaklaşımı savunmak yalnızca bazı suç ve cezaların evrenselliğini göstermekle kalmaz, aynı zamanda ilkel yaptırımların çağdaş olanlardan daha vahşi olduğuna dair algıyı da yıkar. Evet, cezalar sert ve acımasızdı; ama pek çok durumda antik kabile yaptırımları kemik kırma çarkı, diri diri yakılma, diri diri karnı deşilme gibi sadece birkaç yüzyıl önceki Batı dünyası cezalarıyla karşılaştırıldığında sönük kalmaktadır.

Tüm tarih çalışmaları, özellikle de küresel ölçekli olma niyetindekiler, içerik, uzunluk, kapsama ve hariç bırakma açısından sınırlamalara tabidir. Bu çalışma da bu bakımdan bir istisna değildir. Bilinçli olarak belli suç-

* "Asma, Karnı Deşme ve Dörde Bölme": İngiltere'de 1531 yılında yürürlüğe giren Vatana İhanet Yasası uyarınca bu suçu işleyenlere verilen resmî ceza. (Ç.N.)

lara ve cezalara diğerklerinden daha fazla odaklanılmıştır. Neyin kapsamı neyin kapsammayacağı, suçta yönelik özel ceza kanunları olup olmamasına göre belirlenmiştir. Küresel tarih savaş ve ölüm kampı mahkûmları, soykırım, terörizm, dinî mezhepler, etnik ve siyasi gruplar arasındaki ölümcül çatışmalar, İspanyol engizisyonu ve yanlış davranışlara karşı mücadele eden diğerk dinî oluşumlar gibi belli konulara ithaf edilebilse de, bu tarihsel araştırmanın yönelimi bu yönde olmayacaktır.

Konu suç ve ceza olunca, çocuklar ve kadınlar genellikle tarihî kayıtlarda mevcut değildir. Daha önce sözü edildiği gibi pek çok suç, uzun süre genç yetişkin erkeklerin tekelinde kalmıştır. Kadınlar söz konusu olduğunda tarihte daha gerilere gitmekte, cadılık, zina ve çocuk katli gibi “cinsiyete özgü” suçlarla ilişkilendirildiklerini görmekteyiz. Adalet sistemleri tarafından çocuklara yönelik davranışlar kayıt dışı tutulduğu için, tarihsel kaynaklarda çocuklardan daha da seyrek bahsedilmekte, kayıtları birkaç tane ile sınırlı kalmaktadır. Ele alınan suçlar ve cezalar pek çok farklı kültürde zaman içinde en çok devamlılık gösterenler arasından seçilmiştir. Örneğin adam kaçırma, bu konuya adanmış çok sayıda iyi kitap olmasına rağmen dahil edilmemiştir. Ama suç ve cezanın küresel tarihi açısından eylemin kavramsal temelleri oldukça güncel bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Amerika’da, 1874’teki Charley Ross vakasına dek adam kaçırma “tamamen yapılandırılmış bir kamu sorunu” olarak tanımlanmamıştır.⁵

Üzerinde ayrı bir kitap yazmaya değer diğerk bir konu da maddi suçlar tarihidir. Yirmi birinci yüzyıla muhtemelen (şimdiye dek) damgasını vuran ekonomik suçlar ilk madenî paralar döküldüğünden, ilk vergiler getirildiğinden, ilk maddi suç ilan edildiğinden beri mevcuttur. Tarihsel kayıtların çoğunda maddi suçlar sahtecilik,

Suç ve ceza... İnsanlık tarihinin başlangıcından gelip günümüzün dijital dünyasına bağlanan iki kavram. Ve bu uzun yolculuk boyunca cinayetler, hırsızlıklar, tecavüzler, yolsuzluklar, savaş suçları, bunların yanı başında idam, hapishane, sürgün, toplumsal baskı, linç...

Göze Göz'de Mitchel P. Roth oldukça güç, büyük ölçekli bir işe soyunuyor, suç ve cezanın farklı farklı coğrafyalarda, farklı farklı zaman dilimlerinde izini sürerek evrensel bir tarihini yazmaya gayret gösteriyor. Bu çalışmada Hammurabi Kanunları'na da Roma hukukuna da şeriata da Anglosakson hukuk geleneğine de yer var; yazar değişen zaman ve mekân içinde suçun tanımının yaşadığı evrimi, belli bir kültürde veya bir dönemde suç kabul edilenin bir başkasında nasıl normale dönüştüğünü, bununla birlikte doğal olarak suç karşısındaki yaptırımların da farklılaşıp yeni bir kimliğe büründüğünü incelikli, ayrıntılı bir biçimde ele alıyor.

